

Kongsgóðsið!

**Verður kongsgóðsið yvirtikið?
Og hvat verður so at henda?**

Javnaðarflokkurinn hefur lagt fram fylgjandi álit og uppskot í nevndinni, ið sett varð at viðgera kongsgóðsið:

Jarðasurningurinn er ein av teimum fundamentalu spurningunum í samfelagnum. Her kann tí ikki farast fram eftir fummum, um jörðin skal verða so stórt trygðar- og gagnsmál fyri alt fólk, sum yvirhøvur møguligt. Minnilutanum kemst fyriliggjandi uppskot vera so berbakad, at tað á ongan hátt kann sigast, at hann, ið greiður atkvøðu fyri einum av teimum, ikki handlar eftir fummum og leggur á ein bógv, ið hann ikki bara onga ávirkan hefur á, men sum í kjalarvatni sínum kann bera hin meinasta bakbrest fyri fjöldina, tann breiða partin av fólkinum, so ringar eru royndirnar, ið gjörðar eru í óðalsbyggunum, har ið einki kongs er.

Áðrenn stóða kann verða tikið til tilik mál sum yvirtøku av kongsjörðini, er neyðugt, at lýst verður gjølla og greinliga, hvørja ætlan menn hava við kongsjörðini.

Tað er jú so, at jörðin í einum landi er avgerandi fyri fólksins lívskorum. Hvørt menniskja skal hava mjólk, kjöt, egg eplir, grømeti, grón o. m., ið einans jörðin kann geva. Okkara fyrsta uppgáva við jörðini er tí fyrst og fremst at fáa hana at geva stórstu framleiðslu av hesum neyðsynjarvörum. Og jú minni jörðin er í mun til fólkið, tess meiri ræður um at skipa so fyri, at hvør blettur gevur sum mest. Ein onnur grundleggjandi treyt fyri fólksins lív og nöring, ið knýtir seg til jörðina, er niðurstøðan, atstøður at fáa grundstykki við uttanumøki til urtagarðs- og annað brúk, ið arbeiðsmaðurin og fiskimaðurin og einhvør starvandi maður kann hava stundir at røkja framhjá, og sum kann vera av ógviliga stórum týðningi fyri hann og húski. Aftur at hesum hövuðsheitum, ið knýta seg til jörðina, er ikki at gloyma tann ómetaliga stóra týðning, tað hefur haft fyri okkara fólk, at menn hava haft atstøður at fáa traðir. Ein kann neyvan hugsa sær, a thesin rættur hjá tí ognarleysa skal hvørva ella verða skerdur. Manga staðir er tað so, at traðarkýrnar eru fleiri enn bónda- og óðalsmannakýrnar. Tekur ein

traðarbrúkið burtur ella kryplar tess útviklingsmøguleikar, vil tað raka landbúnaðin og korini hjá fólkinum meinari enn kanska mangur hefur gjørt sær greitt.

Tað hefur verið og er avgerandi fyri lívskorini hjá teirri breiðu fjöldini, at helmingurin av jörðini er kongs og ikki kunnað verið tveitt út í handilin sum spekulatiónarvøra, eins og tilfellið hefur verið við óðalsgóðsinum.

Tað má vera hvørjum manni greitt, at um kongsið eisini hevði verið undir somu korum sum óðalsgóðsið:

vildi ongatíð haft verið talan um nakað traðarbrúk ella jörð til ognarleys,

vildi niðurstøðan verið skerdur í so stórum mun, at tað vildi verið eitt fjölment líð av ungum fólki, ið flutt (flýggjað) var út heimbygðini, tí eingin grund og enn minni uttanumstykki og trøð finguts,

og so vildi kútalíð og mjólkarnøgðin eins og hvør ávökkstur, ið okkum tørva til lívið og heilsuna, verið nógv minni, enn tilfellið er í dag, hóast tað av sonnum kann sigast, at jörðin vegna ov litlan ans, røkt og stuðuli við skilagóðum, radikalum lógarfyriskipanum og peningafleggingum hefur givið landi og fólki ov lítið.

Hugsandi traðarmenn, fiskimenn, arbeiðsmenn og allir menn, ið skilja tann týðning, ið jörðin hefur fyri fólksins lív, menning og nöring, spyrja í hesum dögum:

Hvat ætla menn við yvirtøkuni av kongsgóðsinum?

Er nakað í tí, sum rýkur, at kongsgóðsið ætlast at verða selt, heldur enn sum higartil at vera almenn ogn til trygging av fólksins niðurstøðan og lívsinteressum?

Í hvørja skipan og lóggávu skulu jörðin og landbúnaðurin verða lögð fyri framtíðina?

Hesar og aðrar fólksins spurningar vilja javnaðarflokkurinn hava greiddar við fullfíggaðum lógaruppskotum og uppskotum til reglugerðir, áðrenn stóða kann verða tikið.

Men lat tað verða sagt við tað sama, fyri at eingin misskiljan skal vera um javnaðarflokksins stöðu í jarðamálinum, at tað, ið er avgerandi fyri flokkinn í hesum

máli, er at koma til ta stöðu, ið gagnar framleiðsluni í landsbúnaðinum best, og sum veitir fólkinum tann rúmasta niðurstøðan og ta bestu trygd og atkomurætt til dyrkingar og njótan av teimum neyðsynjarvörum, ið fólkinum tørvar, og sum einans jörðin kann geva.

Minnilutin heldur tað vera neyðugt og ikki annað minsta mál av kurteisi og virðing fyri teimum stóru interessum, ið traðarmenn og aðrir, ið hava jörð frá tí almenna í hondum, at teir við t. d.

svari uppá spyrjiskema fáa høvi at siga hugsan sína um eina jarðskipan í samband við ella uttan yvirtøku av kongsgóðsinum.

Uppskot:

1. 8-mannanevnd verður sett at bera fram uppskot um eina umskipan av lóggávuini jarðarbrúkinum viðvíkjandi við ella uttan yvirtøku av kongsgóðsinum.
2. Soleiðis greitt verður málið at leggja aftur fyri tingið til endiliga stöðutaking.

Nýttist okkum nakað politi?

Tjóðveldisflokkurinn hefur lagt fram á tingborð uppskot til avgerðar um yvirtøku av politivaldinum.

Tjóðveldisflokkurinn man ikki hava meint nógv við hesum uppskoti, tí við hesi mannagongd kann hetta stórmál ikki verða loyst. Politimálið er jú eitt B-mál, ið ikki kunnu yvirtakast við uppskoti til avgerðar, men krevja samráðingar við ríkisstýrið.

Uppskotið til avgerðar var tí skilaleyst og var tí deydft.

Annars halda mangir menn alt hetta prátið um sterkari politimanning vera burturvið her á landi. Vanliga tørvar einki politi. Summa staðni, har ið politistur leingi hefur verið, hefur eingin vítað stórt annað um hansara starv enn hann hefur røkt sín bát og fjasast við síni smá »hobbi«. Lívið á plássinum hefur háttað sær so friðarligt og í allar mátar sámi- ligt, at einki brúk hefur verið fyri nókrum politisti. Tað hefur tí verið sterkt á máli at lætta kommunu og stati fyri útreiðslurnar, ið knýta seg til haldan av bara einum politisti.

Föroyingar hava ikki sama mentalitetin sum fólk í stórlöndunum. Har er tað kanska so, at »knipplarnir« megu vera á lofti við hvørt fyri at temja spiltar og óargaligar kreftir, so friðafólk kann kenna seg vart og hava høvi at liva eitt hampaligt og friðarligt lív. Her á landi nýtast eingir »knipplar«, tað mega menn læra seg. Er tað so, at sinnisbylgjurnar koma at reisa seg og viðhvørt flysa kamin og bróta, eru »knipplar« nyttuleysir, tí tá eru tað so djúpar rørsur og kreftir, ið liggja aftanfyri, at fólkið ikki letur seg skúgva til vikis. Tað kennir seg at standa á rættvísisins grundvølli og krevur ljóð fyri sær hjá stjórnarvaldinum. Og tað finnur seg ikki í burturkveistring, men krevur at koma til samráðingarborðið og

vinna sín rætt. Og tá er tað, at tað ræður um hjá teimum stýrandi at vera góðir diplomatar og rættvísissamráðingarmenn, so rættvísi og ikki harðskapurin ella órættvísið sigrar.

Hart móti hördum ber ikki til í Föroyum, so frælsisbornir eru Föroyingar.

Vit skulu ongar politistat hava.

Sjálvrós stinkar

Ein og hvør, sum skeitir niður í Dagblaðið fyri 2. mars, verður varin við, at tað rósar landsstýrinum, tí at tað hefur veitt nakað av studningi til vegin Hov—Øravík, og tí at nú skal vera ætlanin at fáa henda vegstubbann lidnan skjótast gjørligt. Og verður skoytt uppi, at hetta má sigast at vera eitt gott tiltak, sum verður móttikið við tøkki av okkum Suðuroyingum.

Hesin stubbin er undirskrivaður »Suðuroyingur«. Men eg kvíði fyri, at tað er nakar Suðuroyingur, sum fær seg at bera landsstýrinum tøkki fyri hetta tiltak. Minnst ein rætt, hava Suðuroyingar í syðra parti av oynni nettupp verið misnøgdir inn á sitandi stýri, um at hesin vegastubbi fyri langt síðani ikki er samanbundin. Tað kann tí vera grund til at halda, at sjálvrós stinkar. Tað skal hesum sama viðfangi verða sagt frá fylgjandi:

Í seinastu viku lá ein sjúklingur í Hvalba og biðaði eftir at verða fluttur á sjúkrahúsið við Smiril, ið skuldi koma suður fríggjadagin, og hann varð koyrdur oman á bryggjuna til Smiril. Men hvat hendi? Smiril kundi ikki leggja at henda sama dag. Sjúklingurinn varð koyrdur aftur til húsar, og boð varð sent til Tvøroyri eftir einum snurrara. Hvussu bar hetta so í band? Einans av ringum lendingarviðurskiftum. Hvussu nær er hetta týðningarmikla mál komið undir borð? — Skil! Hvalbingar ikki sitandi landmikla tøkki?